

कक्षा- XI

विषय- संस्कृतम्

पाठ्यक्रमः परीक्षानिर्देशाश्च

- (i) प्रश्नपत्रे चत्वारः खण्डाः 50 प्रश्नाश्च भविष्यन्ति ।
(ii) सर्वेप्रश्नाः अनिवार्याः बहुविकल्पीयाश्च ।
(iii) प्रत्येकस्मै प्रश्नाय अङ्कद्वयं निर्धारितम् ।
(iv) प्रदत्तेषु चतुर्षु विकल्पेषु किमपि एकम् उत्तरं चयनीयम्

खण्डः	प्रष्टव्य-विन्दवः	प्रश्न संख्या	अङ्काः
क	अपठितावबोधनम्	5	10
ख	अनुप्रयुक्त-व्याकरणम्	10	36
	वर्णनाम उच्चारणस्थानम् →	2	4
	वर्णसंयोजनम् →	1	2
	स्वरसन्धिः →	2	4
	व्यंजनसन्धिः →	1	2
	विसर्गसन्धिः →	1	2
	शब्दरूपाणि →	2	4
	धातुरूपाणि →	2	4
	कारकम् →	3	6
	वाच्यपरिवर्तनम् →	1	2
	पत्रादिलेखनम् (औपचारिकम्/अनौपचारिकम्) →	2	4
ग	संस्कृतसाहित्येतिहासः	10	20
	संस्कृतशब्दस्य व्युत्पत्तिः परिभाषा च →	1	2
	लेखक-रचना →	3	6
	वेदः, उनिषद्, पुराणम् स्मृतिः रामायणम् } →	2	4
	महाभारतम्		
	गद्यकाव्यम्, पद्यकाव्यम्, चम्पूकाव्यम्, नाट्यकाव्यम्	4	8
घ	पाठ्यपुस्तकात् (ऋतिका-प्रथमः भागः)	12	34
	कुल	50	100

XIth / Sanskrit / May - 2019 / SET - I /

Page-02②

SET- I

कक्षा- XI

समय - होरात्रयम्

विषय- संस्कृतम्

पूर्णांक : 100

सामान्य-निर्देशाः

- (i) प्रश्नपत्रे चत्वारः खण्डाः 50 प्रश्नाश्च सन्ति। सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः समानश्च।
- (ii) प्रत्येकस्मै प्रश्नाय अङ्कद्वयं निर्धारितम् अस्ति।
- (iii) सर्वे प्रश्नाः बहुविकल्पीयाः।
- (iv) प्रदत्तेषु चतुर्षु विकल्पेषु किमपि एकम् उचितम् उतरम् चयनीयम्।

संस्कृतभाषा सर्वाषां भाषाणां जननी अस्ति। वेदाः स्मृतयः, पुराणानि, उपनिषदश्च सर्वे संस्कृतमाषायाम् एव लिखिताः। इयं भाषा लौकिक-अलौकिक-ज्ञानानां कुंजिः। संस्कृतस्य व्याकरणम् अपि सर्वासु भाषासु समृद्धतमम्।

उपरिलिखितम् गद्यांशं पठित्वा अधोलिखित चतुरर्णां प्रश्नानाम् उत्तर चिनुत-

- 1 का भाषा सर्वाषां भाषाणां जननी ?
(a) आंग्लम् (b) उर्दूः
(c) मैथिली (d) संस्कृतम्
 - 2 संस्कृतस्य किं सर्वाषु भाषासु समृद्धतमम् ?
(a) गद्यम् (b) पद्यम्
(c) छन्दः (d) व्याकरणम्
 - 3 संस्कृतभाषा केषां कुंजिः ?
(a) अज्ञानानाम् (b) ज्ञानानाम्
(c) गद्यानाम् (d) पद्यानाम्
 - 4 वेद-स्मृति-पुराणादयः कस्यां भाषायां लिखिताः ?
(a) आंग्लभाषायाम् (b) हिन्दीभाषायाम्
(c) उर्दूभाषायाम् (d) संस्कृतभाषायाम्
- खण्डः - 'ख'
(अनुप्रयुक्तव्याकरणम्)
- 5 'ट्' वर्णस्य उच्चारणस्थानं किम् ?
(a) मूर्धा (b) दन्ताः
(c) ओष्ठौ (d) तालुः
 - 6 तालव्य वर्णः कः ?
(a) स् (b) ष्
(c) श् (d) प्
 - 7 'क्ष' इत्यस्य शुद्धं वर्ण-वियोजनं चिनुत-
(a) क्+ह्+अ (b) क्+स्+अ
(c) क्+ष्+अ (d) क्+स

- 8 ध्+अ+र्+म्+अ एतेषां वर्णानां शुद्धं वर्ण-संयोजनपदं चिनुत-
 (a) धरम (b) धर्मः
 (c) धर्म (d) धर्मा
- 9 'मुर+अरिः' अस्य शुद्ध सन्धिपदं किम् ?
 (a) मुररिः (b) मुरिः
 (c) मूरारीः (d) मुरारिः
- 10 'महर्षिः' पदस्य विच्छेदपदं किम् ?
 (a) मह+ऋषिः (b) म+हर्षिः
 (c) महा+अर्षिः (d) महा+ऋषिः
- 11 'जगत्+ईशः' अस्य संधिपदं किम् ?
 (a) जगीशः (b) जगदिशः
 (c) जगदीशः (d) जगदीशा
- 12 'सरोवरः' पदस्य विच्छेदं चिनुत-
 (a) सरो+वरः (b) सर+वरः
 (c) स+रोवरः (d) सरः+वरः
- 13 'बालकस्य' पदे का विभक्तिः ?
 (a) पंचमी (b) षष्ठी
 (c) सप्तमी (d) चतुर्थी
- 14 'फलम्' पदस्य प्रथमा-बहुवचने किं रूपं भवति ?
 (a) फलम् (b) फलानाम्
 (c) फलानी (d) फलानि
- 15 पठ् धातोः लट्लकारस्य मध्यमपुरुषस्य एकवचने रूपम्-
 (a) पठति (b) पठावः
 (c) पठसि (d) पठन
- 16 'पठानि' इति रूपस्य लकारः -
 (a) लट् (b) लृट्
 (c) लङ् (d) लोट्
- 17 उचितं कारकपदं चिनुत -
 धनं ददाति ।
 (a) भिक्षुकाय (b) भिक्षुकस्य
 (c) भिक्षुकं (d) भिक्षुकेन
- 18 रामः लिखति ।
 (a) हस्तेन (b) हस्तात्
 (c) हस्त (d) हस्ताय
- 19 बालकः बिभेति ।
 (a) चोरेण (b) चौराय
 (c) चौरात् (d) चौरस्य
- 20 'सीता पत्रं लिखति' अत्र वाच्यः कः ?
 (a) कर्तृवाच्यः (b) कर्मवाच्यः
 (c) भाववाच्यः (d) न कोऽपि

खण्ड:- 'ग' (संस्कृतसाहित्येतिहासः)

- 21 वेदाः कति सन्ति ?
(a) चत्वारः (b) पञ्च
(c) षड् (d) त्रयः
- 22 'सत्यमेव जयते' इति अस्माकं राष्ट्रीयवाक्यं कुतः स्वीकृतः
(a) महाभारतात् (b) रामायणात्
(c) पुराणात् (d) उपनिषदः
- 23 पुराणानां संख्या का ?
(a) 15 (b) 16
(c) 17 (d) 18
- 24 रामायणे कति काण्डाः सन्ति ?
(a) 5 (b) 6
(c) 7 (d) 8
- 25 कौरव-पाण्डवानां कथा कस्मिन् ग्रन्थे प्राप्यते ?
(a) रामायणे (b) स्मृतौ
(c) वेदे (d) महाभारते
- 26 कादम्बरी कीदृशं काव्यम् ?
(a) खण्डकाव्यम् (b) गद्यकाव्यम्
(c) पद्यकाव्यम् (d) चम्पूकाव्यम्
- 27 पद्यकाव्यं किम् ?
(a) मृच्छकटिकम् (b) रघुवंशम्
(c) कादम्बरी (d) अभिज्ञानशाकुन्तलम्
- 28 गद्य-पद्ययुक्तं काव्यं किं काव्यं कथ्यते ?
(a) गद्यकाव्यम् (b) पद्यकाव्यम्
(c) गीतिकाव्यम् (d) चम्पूकाव्यम्
- 29 नाटकस्य विभाजनं भवति-
(a) सर्गे (b) काण्डे
(c) अध्याये (d) अङ्के
- 30 रघुवंश-महाकाव्यस्य लेखकः कः ?
(a) भारविः (b) भासः
(c) राजशेखरः (d) कालिदासः
- 31 वाणभट्टस्य रचना का ?
(a) कुमारसम्भवम् (b) रघुवंशम्
(c) कादम्बरी (d) शिशुपालवधम्
- 32 रामायणस्य रचनाकारः कः ?
(a) तुलसीदासः (b) कालिदासः
(c) कुमारदासः (d) वाल्मीकिः

खण्डः 'घ' (पठितांश-अवबोधनम्)

- रिक्त स्थाने उचितं पदं चिनुत-
- 33 सर्वामम मित्रं भवन्तु।
(a) निराशा (b) आशा

17 (A)

- (c) निशा (d) दिशा
- 34 शं नः सूर्यःउदेतु।
 (a) विचक्षा (b) सुचक्षा
 (c) उरुचक्षा (d) रक्षा
- 35 'चरक संहिता' केन लिखिता -
 (a) चरकेन (b) शुश्रुतेन
 (c) कालिदासेन (d) वाग्भट्टेन
- 36 'कोऽरुक्' पदस्य कोऽर्थः ?
 (a) कः अस्वस्थः (b) कः नीरोगः
 (c) कः मानवः (d) कः वैद्यः
- 37 'कोऽरुक् कोऽरुक्' इति कः रटति स्म ?
 (a) मृगः (b) खगः
 (c) नगः (d) उरगः
- 38 यथा बीजं तथा ?
 (a) देशः (b) भाषा
 (c) तोयम् (d) अंकुरः
- 39 राजा दिलीपः कस्य सेवाम् अकरोत् ?
 (a) नन्दिन्याः (b) कामिन्याः
 (c) दामिन्याः (d) भामिन्याः
- 40 राज्ञः दिलीपस्य गुरोः नाम आसीत्
 (a) कपिलः (b) विश्वामित्रः
 (c) कण्वः (d) वशिष्ठः
- 41 केषां यशो गरीयः ?
 (a) महाधनानाम् (b) अभिमानधनानाम्
 (c) ज्ञानधनानाम् (d) यशोधनानाम्
- 42 का तरंगबुदबुद्वत् चंचला ?
 (a) सरस्वती (b) लक्ष्मी
 (c) पृथ्वी (d) भारती
- 43 अजलं स्नानं किम् ?
 (a) भार्योपदेशः (b) मित्रोपदेशः
 (c) गुरूपदेशः (d) दुर्जनोपदेशः
- 44 भगवान् महावीरः कति वर्षपर्यन्तं मौनम् अधारयत् ?
 (a) एकादश (b) त्रयोदश
 (c) पंचदश (d) द्वादश
- 45 भगवान् महावीरः कस्याः प्रचारम् अकरोत्
 (a) श्रद्धायाः (b) हिंसायाः
 (c) लज्जायाः (d) अहिंसायाः

- 46 कानि स्वास्थ्यरक्षकाणि ?
(a) फलानि (b) पुष्पाणि
(c) पत्राणि (d) वस्त्राणि
- 47 भोजनम् कदा करणीयम् ?
(a) बुभुक्षायाम् (b) प्रातः
(c) सायं (d) रात्रौ
- 48 कः पन्थाः ?
(a) महाजनो येन गतः (b) दुष्टः येन गतः
(c) मूर्खः येन गतः (d) सैनिकः येन गतः
- 49 जलम् कः ददाति ?
(a) जलधरः (b) गो
(c) कूपः (d) सरोवरः
- 50 कस्य मते आचारः एव श्रेष्ठतायाः कारणम् ?
(a) दिलीपस्य (b) महावीरस्य
(c) कृष्णस्य (d) वशिष्ठस्य

SET -I
उत्तर-कुंजि:

1.	d	26.	b
2.	d	27.	b
3.	b	28.	d
4.	d	29.	d
5.	a	30.	d
6.	c	31.	c
7.	c	32.	d
8.	c	33.	b
9.	d	34.	c
10.	d	35.	a
11.	c	36.	b
12.	d	37.	b
13.	b	38.	d
14.	d	39.	a
15.	c	40.	d
16.	d	41.	d
17.	a	42.	b
18.	a	43.	c
19.	c	44.	d
20.	a	45.	d
21.	a	46.	a
22.	d	47.	a
23.	d	48.	a
24.	c	49.	a
25.	d	50.	b

17(7) 8(7)